

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 8.5.2014
COM(2014) 252 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**Anden foreløbige evaluering af de fælles teknologiinitiativers fællesforetagender
CLEAN SKY, BRÆNDELSCELLER OG BRINT og INITIATIVET OM
INNOVATIVE LÆGEMIDLER**

Indholdsfortegnelse

1.	INDLEDNING	3
2.	BAGGRUND.....	3
3.	EVALUERINGSPROCESSEN	5
4.	SAMMENFATNING AF RESULTATERNE AF EVALUERINGEN OG ANBEFALINGERNE	5
4.1.	Clean Sky.....	6
4.1.1.	Fællesforetagendets organisation og relationerne til interessenterne	6
4.1.2.	Forskningsdagsordenens gennemførelse.....	6
4.2.	Brændselsceller og brint.....	7
4.2.1.	Fællesforetagendets organisation og relationerne til interessenterne	7
4.2.2.	Forskningsdagsordenens gennemførelse.....	7
4.3.	Initiativet om innovative lægemidler	8
4.3.1.	Fællesforetagendets organisation og relationerne til interessenterne	8
4.3.2.	Forskningsdagsordenens gennemførelse.....	8
4.4.	SWOT-ANALYSE	8
5.	KOMMISSIONENS REAKTION PÅ DE UAFHÆNGIGE EKSPERTGRUPPERS RAPPORTER.....	10
5.1.	Clean Sky.....	10
5.1.1.	Anbefalinger om organisation og effektivitet	10
5.1.2.	Anbefalinger om fremskridt og virkning.....	11
5.2.	Brændselsceller og brint.....	12
5.2.1.	Anbefalinger om organisation og effektivitet	12
5.2.2.	Anbefalinger om fremskridt og virkning.....	12
5.3.	Initiativet om innovative lægemidler	13
5.3.1.	Anbefalinger om organisation og effektivitet	13
5.3.2.	Anbefalinger om fremskridt og virkning.....	15
6.	KONKLUSIONER	16

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

**Anden foreløbige evaluering af de fælles teknologiinitiativers fællesforetagender
CLEAN SKY, BRÆNDELSCELLER OG BRINT og INITIATIVET OM
INNOVATIVE LÆGEMIDLER**

1. INDLEDNING

Denne rapport indeholder resultaterne og de vigtigste anbefalinger fra det panel af uafhængige eksperter, som foretog den anden foreløbige evaluering af følgende fælles teknologiinitiativer: Clean Sky, brændselsceller og brint og initiativet om innovative lægemidler. Den omfatter også Kommissionens bemærkninger og fremhæver de områder, hvor der er behov for opfølgende foranstaltninger. Med denne rapport overholder Kommissionen kravene i artikel 11 i de enkelte rådsforordninger om oprettelse af ovennævnte fælles teknologiinitiativer¹.

Oplysninger om de tre uafhængige ekspertgrupper, som har udført evalueringerne, og om den SWOT-analyse (stærke sider, svage sider, muligheder, trusler), der er blevet foretaget for hvert fælles teknologiinitiativ, findes i bilagene. Bilaget omfatter også en komplet liste over anbefalinger fra de uafhængige ekspertgrupper. De enkelte komplette rapporter offentliggøres på de pågældende fællesforetagenders websteder.

2. BAGGRUND

Under det syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling (RP7) blev det foreslået at etablere langsigtede offentligt-private partnerskaber – i form af fælles teknologiinitiativer – som skulle gennemføres ved hjælp af fællesforetagender inden for rammerne af artikel 171 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (nu artikel 187 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde). Rammeprogrammet fastlagde specifikke kriterier med henblik på at udpege dem. En række strategiske teknologiske områder blev udpeget, og der blev oprettet offentligt-private partnerskaber mellem Europa-Kommissionen og erhvervslivet. Denne rapport fokuserer på følgende offentligt-private partnerskaber:

- Fællesforetagendet **Clean Sky** er det offentligt-private partnerskab mellem Den Europæiske Union (repræsenteret ved Kommissionen) og luftfartsindustrien. Hovedformålet er at udvikle miljøvenlige teknologier – og derved bidrage til ACARE 2020-målene² om at reducere emissioner og støj inden for europæisk lufttransport – inden for alle dele af kommerciel luftfart.

¹ Clean Sky: Rådets forordning (EF) nr. 71/2008, Brændselsceller og brint: Rådets forordning (EF) nr. 521/2008, Initiativet om innovative lægemidler: Rådets forordning (EF) nr. 73/2008.

² ACARE's mål (udgangspunkt 2000) er at: i) reducere brændstofforbrug og CO₂-emissioner med 50 % pr. passagerkilometer, ii) reducere NO_x-emissioner med 80 %, iii) reducere den opfattede støj med 50 %, iv) opnå

Inden for Clean Sky er industrien på nuværende tidspunkt repræsenteret ved 12 førende virksomheder og 66 tilknyttede medlemmer. Udover medlemmerne er der mere end 400 partnere, der er valgt via åbne indkaldelser af forslag og arbejder med specifikke opgaver. Alle medlemmer og partnere arbejder sammen inden for en række teknologiområder, der er blevet samlet i seks integrerede teknologidemonstratorer (ITD'er), og et program for teknologisk evaluering, som har til formål at vurdere Clean Sky-teknologiernes ydeevne.

- **Fællesforetagendet for brændselsceller og brint** er det offentligt-private partnerskab mellem Den Europæiske Union og industrierne inden for brændselsceller og brint (som er repræsenteret ved NEW-IG Industry Grouping) og forskningsmiljøet (repræsenteret ved N.ERGHY Research Grouping). Dets vigtigste mål er at fremskynde markedsintroduktionen af brændselscelle- og brintteknologier for at virkeliggøre deres potentiale som instrument til at skabe et kulstoffattigt energisystem.
- **Fællesforetagendet initiativet om innovative lægemidler** er det offentligt-private partnerskab mellem Den Europæiske Union (repræsenteret ved Kommissionen) og Den Europæiske Sammenslutning af Farmaceut-industriforeninger (EFPIA). Dets mål er at opbygge et mere samarbejdsorienteret miljø for farmaceutisk forskning og teknologiudvikling i Europa og udvikle mere effektiv og sikker medicin samtidig med at øge EU's lægemiddelsektors konkurrenceevne.

Clean Sky har et budget på 1,6 mia. EUR med et maksimalt EU-bidrag på 800 mio. EUR, hvoraf mindst 200 mio. EUR tildeles ved forslagsindkaldelser. I september 2013 var 14 forslagsindkaldelser blevet evalueret, og en portefølje af projekter blev efterfølgende udvalgt. På tidspunktet for vurderingen bestod projektporteføljen af 349 projekter med tilhørende tilskudsaftaler. Evalueringen af den 15. indkaldelse af forslag var i gang, og det var planlagt, at den 16. og sidste indkaldelse skulle finde sted inden udgangen af 2014.

Det maksimale EU-bidrag til forskningsaktiviteterne under brændselsceller og brint udgør 470 mio. EUR. Indtil videre er seks årlige indkaldelser blevet lanceret, og en portefølje af projekter er efterfølgende blevet udvalgt. I forbindelse med de første fem indkaldelser blev ca. 380 mio. EUR tildelt til 131 projekter. Forhandlingerne om de 71 projekter, der blev indgivet forslag til i forbindelse med indkaldelserne i 2013, med en samlet vejledende finansiering på ca. 68 mio. EUR var stadig i gang, da denne anden foreløbige evalueringsrapport blev udarbejdet.

Initiativet om innovative lægemidler fik tildelt et maksimumsbidrag på 1 mia. EUR fra det RP7's budget. Der har indtil nu været 10 forslagsindkaldelser til en projektportefølje på ca. 40 løbende projekter. Den 11. og sidste indkaldelse blev lanceret den 11. december 2013.

betydelig fremskridt med at reducere miljøpåvirkningen af produktion, vedligeholdelse og bortskaffelse af luftfartøjer og dermed forbundet materiel.

I overensstemmelse med kravene i Rådets forordninger om oprettelse af teknologifællesforetagenderne blev den første række af foreløbige evalueringer gennemført i 2010 og 2011. Den anden række, som denne rapport omhandler, blev færdiggjort inden udgangen af 2013. Kommissionens svar på den første foreløbige evalueringsrapport findes i dens partnerskabsmeddelelse³.

3. EVALUERINGSPROCESSEN

Anden omgang af de foreløbige evalueringer af de tre fællesforetagender blev gennemført parallelt. Koordineringen af evalueringerne var særligt vigtig på grund af overgangen fra det syvende rammeprogram til Horisont 2020 og den fortløbende proces i forbindelse med fortsættelsen af disse initiativer.

Formålet med denne evaluering var at vurdere virkning, effektivitet og kvalitet af tiltagene, både med hensyn til deres administration og deres aktiviteter.

Med dette formål for øje opfordrede Kommissionen en række uafhængige eksperter til at udarbejde en rapport på grundlag af en gennemgang af dokumentation og interviews med udvalgte interessenter inden for hvert teknologiområde. For at lette vurderingen af horisontale og fælles spørgsmål var én ekspert fælles for de tre uafhængige ekspertgrupper (IEG'er).

Efter opstartsmøderne i Bruxelles i marts 2013 blev der gennemført evalueringer af i gennemsnit fem måneders varighed. De blev gennemført ved hjælp af en kombination af fjernarbejde, conferenceopkald, en række møder samt interview med en række interessenter. I forbindelse med brændselsceller og brint blev der gennemført en webbaseret projektkoordinatorundersøgelse. Under Clean Sky var der flere besøg hos virksomheder og anlæg inden for en række integrerede teknologidemonstratorer for at vurdere strategien og det udførte arbejde i forbindelse med forberedelsen af disse demonstratorer.

Derudover blev interne dokumenter og oplysninger fra internettet analyseret, bl.a. en række EU-politikdokumenter.

Rapporterne fra de uafhængige ekspertgrupper blev offentliggjort i juli (brændselsceller og brint) august (initiativet om innovative lægemidler) og oktober 2013 (Clean Sky). Den anden runde af foreløbige evalueringer understøttede den lovgivningsmæssige proces om oprettelse af den næste generation af teknologifællesforetagender.

4. SAMMENFATNING AF RESULTATERNE AF EVALUERINGEN OG ANBEFALINGERNE

Den overordnede konklusion i IEG-rapporterne er, at det er lykkedes fællesforetagenderne at opnå deres mål, de er relevante for udfordringerne i Horisont 2020, og de bør fortsætte.

³ Se arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (SEC(2011) 1072 final) og meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om partnerskaber om forskning og innovation (SEC(2011) 1072).

Den anden foreløbige evaluering viser, at det er lykkedes de eksisterende fællesforetagender at vise holdbarheden af offentligt-private partnerskaber som koncept for forskning inden for strategiske teknologiområder. De har effektivt opfyldt de vigtigste målsætninger og har været i stand til at styrke Europas rolle inden for luftfart, farmakologi og forskning og udvikling inden for brændselsceller og brint.

Med hensyn til fremtiden mener eksperterne, at nogle problemer kan udbedres, og de har derfor opstillet en række anbefalinger for at fjerne eller reducere de svagheder, der er fundet i arbejdet i de enkelte fællesforetagender, og forbedre fællesforetagendernes effektivitet og kvalitet.

4.1. Clean Sky

Den uafhængige ekspertgruppe konkluderede, at forskningen under Clean Sky⁴ er af høj kvalitet. En række demonstratorer er i drift eller er blevet testet. I mange tilfælde bekræfter den foreløbige vurdering af miljøfordelene, at det er muligt at nå målene ved programmets slutning.

4.1.1. Fællesforetagendets organisation og relationerne til interessenterne

Om organisation og effektivitet fremgår det i rapporten, at den overordnede ledelse er effektiv inden for programstyring og inden for gennemførelsen af indkaldelser og projekter. Den uafhængige ekspertgruppe konstaterer, at Clean Sky har etableret en effektiv dialog mellem industrien (herunder SMV'er) og forskning- og universitetsverdenen om en et fælles strategisk program, som det er lykkedes at gennemføre. Den uafhængige ekspertgruppe mener imidlertid også, at de eksisterende forbindelser til både SESAR⁵ og ACARE⁶ bør styrkes, og at Clean Sky burde have et bedre overblik over luftfartsselskaber, luftfartstjenesteudbydere og andre interessenter.

I forhold til at drive ledelsessekretariatet mener det uafhængige ekspertudvalg, at der stadig kan opnås forbedringer ved at reducere det administrative arbejde, øge organisationens effektivitet og udvide den interne og eksterne kommunikation. Der er ikke desto mindre gjort betydelige fremskridt med at gøre processen hurtigere og opnå en større operationel effektivitet. Rapporten anbefaler, at der foretages yderligere justeringer med henblik på at gøre ledelsessekretariat mere effektivt. Eftersom Clean Sky nu er godt etableret, bør der skabes balance mellem kompetencerne inden for projektstyringen.

4.1.2. Forskningsdagsordenens gennemførelse

Om de tekniske fremskridt anfører rapporten, at Clean Sky trods de indledende forsinkelser grundet den langsomme opstart har nået de opstillede mål på tilfredsstillende vis og har en klar, åben og ikke-diskriminerende holdning over for et stort interessentfællesskab. Det er

⁴ http://www.cleansky.eu/sites/default/files/news/clean_sky_-_2nd_interim_assessment.pdf.

⁵ <http://www.sesarju.eu/>.

⁶ <http://www.acare4europe.org/>.

især den strategi, der er blevet anvendt til at lancere og administrere indkaldelserne af forslag, vælge de bedste af dem, fremme SMV'ers deltagelse og øge antallet af nye deltagere i fællesforetagendet og forslagsindkaldelserne, som har vist sig at være effektiv.

Den tekniske udvikling af demonstratorer skrider også tilfredsstillende frem. Det bemærkes, at demonstrationsprogrammerne ved afslutningen af Clean Sky vil kunne levere dokumentation for den praktiske integration af adskillige teknologier og deres potentielle fordele i et relevant operationelt miljø.

4.2. Brændselsceller og brint

Inden for brændselsceller og brint⁷ har kombinationen af EU's langsigtede engagement og den stabile finansiering via instrumentet gjort det muligt for fællesforetagendet at skabe tillid i industrien og støtte sektoren til at overskride barrieren mellem forskning og indførelse af teknologi.

4.2.1. Fællesforetagendets organisation og relationerne til interessenterne

Den uafhængige ekspertgruppes anerkender, at projektstyringen er effektiv og værdsat af deltagerne. Ikke desto mindre anbefales det at nedbringe de faste omkostninger. Brændselsceller og brints styringsstruktur anses for passende. Dog er der plads til forbedringer, især på beslutningstagerniveau og i samarbejdet med medlemsstaterne. Derudover anbefaler den uafhængige ekspertgruppe, at fællesforetagendet foretager forbedringer på kommunikationsområdet.

4.2.2. Forskningsdagsordenens gennemførelse

Om de teknologiske fremskridt fastslår evalueringen, at udvikling inden for forskningen i brændselsceller og brint har skabt forbedringer på markedet (f.eks. ved at reducere omkostningerne og forbedre komponenternes ydeevne og levetid). Rapporten fremhæver, at demonstrationsprojekter har styrket viden på og tiltro til området, især i transportsektoren. Mens kvaliteten af det udførte arbejde betragtes som sammenligneligt med det øvrige arbejde under RP7, anses den politiske virkning (som er en nøgle til succes for brændselscelle- og brintteknologier) for begrænset, sandsynligvis fordi forskningsaktiviteterne befinder sig på et tidligt stadie (kun få projekter er endnu blevet afsluttet). Ekspertterne anbefaler ikke desto mindre, at mekanismerne og forbindelsen mellem forskning og politik undersøges, og at kommunikationen med de af Kommissionens tjenestegrene, der har ansvaret for politikudvikling, forbedres. Det anbefales derudover, at adgangen til finansieringsmidler lettes for at muliggøre de store demonstrationer, der er nødvendige for at udnytte af disse teknologier. Samtidig bør der stadig være plads til banebrydende forskningsaktiviteter.

⁷ <http://www.fch-ju.eu/sites/default/files/2nd%20interim%20evaluation.pdf>.

4.3. Initiativet om innovative lægemidler

Ifølge den uafhængige ekspertgruppe er det lykkedes for initiativet om innovative lægemidler⁸ at demonstrere sin evne til at gøre Europa mere attraktiv for farmaceutisk forskning og udvikling. Dette er gjort ved at samle ressourcer og stimulere et stærkere engagement og deltagelse blandt forskellige interessenter og ved at stimulere nye teknologier og metoder, der kan fremskynde udviklingen af lægemidler. Evalueringsrapporten nævner især projekternes høje kvalitet og videnskabelige niveau.

4.3.1. Fællesforetagendets organisation og relationerne til interessenterne

Ved vurderingen af initiativet om innovative lægemidlers effektivitet analyserede den uafhængige ekspertgruppe centrale præstationsindikatorer, styringsstrukturen og -processerne, kommunikationsstrategierne og anvendelsen af midler. En af de vigtigste konklusioner er, at de centrale præstationsindikatorer bør udvikles yderligere for bedre at kunne måle og afspejle de overordnede målsætninger for initiativet om innovative lægemidler. Der er også et behov for, at der inden for rammerne af den langsigtede strategi foretages en bedre vurdering af initiativet om innovative lægemidlers generelle påvirkning af biofarma-industrien, sundhedssystemerne og den europæiske økonomi.

Desuden viser rapporten, at kommunikationsstrategien skal udvikles yderligere for målrettet at kunne nå forskellige grupper med sine budskaber. Dette vil kunne afhjælpe initiativet om innovative lægemidlers manglende synlighed blandt specifikke grupper i forskningsverdenen.

Selvom den uafhængige ekspertgruppe fandt, at der var gjort betydelige fremskridt med hensyn til arbejdet i ledelsessekretariatet, bør der stadig foretages en række forbedringer på det organisatoriske område og inden for menneskelige ressourcer.

4.3.2. Forskningsdagsordenens gennemførelse

Med hensyn til gennemførelsen af forsknings- og udviklingsaktiviteter bemærkede den uafhængige ekspertgruppe, er der stadig findes fejlagtige opfattelser om intellektuel ejendomsret, selvom opfattelsen af problemets relevans er meget forskellig blandt interessenterne. Den uafhængige ekspertgruppe anerkendte forsøget med en ny finansieringsmekanisme, som bestod i forslagsindkaldelser angående udnyttelse af nye videnskabelige muligheder (ENSO). Dette har givet bedre resultater end forventet.

4.4. SWOT-ANALYSE

For at kunne sætte evalueringen ind i en bredere kontekst og nå frem til konklusioner udførte den uafhængige ekspertgruppe SWOT-analyser af teknologifællesforetagenderne. Analysen af de individuelle stærke sider, svage sider, muligheder og trusler afslørede en række fællestræk, især med hensyn til stærke og svage sider. Denne analyse er solid, da den eksplicit omfatter tre af de fem teknologifællesforetagender, der blev oprettet under RP7. Kommissionens rapport om anden runde af foreløbige evalueringer for de to andre

⁸ <http://www.imi.europa.eu/sites/default/files/uploads/documents/Governance/2ndInterimEvaluationIMI.pdf>.

teknologifællesforetagender, som hører under GD for Kommunikationsnet, Indhold og Teknologi, er allerede offentliggjort⁹, og konklusionerne er i overensstemmelse med dem, der forelægges heri.

Overordnet kan de nuværende teknologifællesforetagenders styrke ses som en bekræftelse af, at de offentligt-private partnerskaber er en god samarbejdsmodel, der kan håndtere ikke-konkurrencerelaterede udfordringer for specifikke teknologier. Fælles teknologiinitiativer er et egnet instrument til at nå til enighed om strategiske forskningsdagsordener og potentielt mere effektiv udnyttelse af forskningsbudgetter. En anden styrke er evnen til at skabe og opretholde stærke fællesskaber mellem erhvervslivet og forskningsverdenen via et udvidet interessentnetværk. Derved skabes en kritisk masse af ekspertise, som kan løse de mest komplekse problemer og levere videnskabelige resultater af høj kvalitet. Mobilisering af ressourcer og voksende synergieffekter har også vist sig at være en fordel.

Clean Sky har etableret en effektiv styringsstruktur og satset på rådgivende organers proaktive deltagelse. Brændselsceller og brint og initiativet om innovative lægemidler bør styrke disse aspekter.

Med hensyn til svagheder fremhæver analysen, at balancen mellem videnskabeligt og administrativt personale i ledelsessekretariaterne stadig kan forbedres. Dette skal imidlertid ses i en bredere kontekst, som vedrører hele konceptet for teknologifællesforetagenderne: de er grundlæggende små organer, som skal levere en række ydelser til støtte for forskning og demonstrationsaktiviteter. Dette påvirker muligheden for at øge balancen mellem administrative og videnskabelige opgaver og at skabe balance mellem personalekompetencerne internt.

I den henseende indeholder Kommissionens forslag til rådeordninger¹⁰ foranstaltninger, der kan hjælpe fællesforetagenderne til at rationalisere nogle af deres administrative opgaver og gøre yderligere brug af de fælles tjenester, som alle organer under Horisont 2020 kan trække på.

Desuden kommenterede de uafhængige ekspertgrupper den lavere deltagelse blandt visse kategorier af interessenter (f.eks. SMV'er, EFPIA-virksomheder) og de foranstaltninger, der burde træffes for at udvide initiativernes dækningsområde. Det nuværende koordinationsniveau med regionale, nationale og internationale initiativer og politikker anses for begrænset og bør forbedres. Disse observationer vedrørende deltagelse og koordinering på forskellige interventions- og strateginiveauer angår specifikt de fælles teknologiinitiativer; overvågningen af forbedringer er imidlertid Kommissionens opgave.

⁹ COM(2013) 830.

¹⁰ [COM/2013/0496](#) biobaserede industrier, [COM/2013/0505](#) Clean Sky 2, [COM/2013/0506](#) brændselsceller og brint 2, [COM/2013/0501](#) elektronikkomponenter og -systemer for europæisk lederskab (ECSEL) [COM/2013/0495](#) initiativet om innovative lægemidler 2.

Hvor det er relevant anses de centrale præstationsindikatorer, der er opstillet for hver enkelt teknologifællesforetagende, ikke for tilstrækkeligt udviklede. Dette begrænser muligheden for at demonstrere både den bredere socioøkonomiske og miljømæssige effekt og den gradvise opfyldelse af målene på programniveau. Navnlig sidstnævnte faktor kan true den politiske støtte til teknologifællesforetagenderne.

Endelig er der konstateret en fælles trussel i form af en potentielt voksende negativ opfattelse af teknologifællesforetagenderne blandt de vigtigste interessenter.

5. KOMMISSIONENS REAKTION PÅ DE UAFHÆNGIGE EKSPERTGRUPPERS RAPPORTER

Kommissionen glæder sig over, at de uafhængige ekspertgrupper konkluderer, at fællesforetagender er en passende ramme for at gennemføre forskning og demonstration i specifikke, vigtige sektorer, og at denne ramme bør bibeholdes. Kommissionen er fast besluttet på at følge op på de anbefalinger, der er rettet til den, og på at samarbejde om de anbefalinger, der er rettet til andre interessenter og organer. Generelt er Kommissionen enig med de uafhængige ekspertgruppes vurderinger og konklusioner og med de fleste af de specifikke anbefalinger. Mange af anbefalingerne er allerede blevet taget op i Kommissionens forslag til teknologifællesforetagender under Horisont 2020.

5.1. Clean Sky

Kommission bemærker, at den uafhængige ekspertgruppe konkluderer, at Clean Sky efter en langsom start har øget fremdriften i sine aktiviteter og nu er fuldt operationelt. Selvom det ikke er alle forsinkelser, der er blevet indhentet helt, vil alt kunne gennemføres efter planen. Kommissionen anerkender den uafhængige ekspertgruppes holdning, og er overbevist om, at Clean Sky vil kunne opnå sine målsætninger.

5.1.1. Anbefalinger om organisation og effektivitet

5.1.1.1. Fællesforetagendets interne reglers og finansieringskilders tilstrækkelighed

Kommissionen anerkender overordnet den uafhængige ekspertgruppes holdning om, at beslutningsprocessen bør gøres hurtigere. Den understreger dog samtidig, at strømliningsprocessen bør foregå i overensstemmelse med reglerne om deltagelse og med finansforordningen. Derved fastholdes kontrolles, og der skabes gennemsigtighed i brugen af offentlige midler.

5.1.1.2. Effektiviteten af ledelsessekretariatets organisation og procedurer, herunder overvågning

Kommissionen er enig i, at en forlængelse af fællesforetagenderne giver mulighed for at strømline deres brug af administrative og tekniske ressourcer. Det er imidlertid vigtigt at bemærke, at denne rationaliseringsproces skal vurderes og gennemføres inden for den bredere kontekst, dvs. Horisont 2020, hvorunder fællesforetagenderne er midler til at nå de mål, der er fastsat af lovgiveren.

5.1.1.3. Kommunikationens effektivitet

Kommissionen er enig i, at kommunikationen bør blive en central kanal for fællesforetagendets interne og eksterne synergier. Den er fast besluttet på at give sin støtte til at opnå dette mål. Det er vigtigt at styrke effektive kommunikationsaktiviteter og målrette kommunikationen mod den brede offentlighed, sektorrepræsentanter, beslutningstagere og internationale fællesskaber. Kommissionen er enig med den uafhængige ekspertgruppe i, at der er opnået meget gode resultater indtil nu, og at den nuværende status er et vigtigt udgangspunkt for yderligere forbedringer af kommunikationen. Derudover tilslutter Kommissionen sig også, at forbindelserne mellem fællesforetagendet SESAR og Clean Sky bør styrkes. Kommissionen er parat til at arbejde sammen med begge fællesforetagender om at forbedre kommunikationen og styrke synergier og komplementaritet.

Kommissionen er desuden fast besluttet på at arbejde tæt sammen med Clean Sky og alle interessenter, herunder gruppen af repræsentanter fra nationalstaterne, for at øge det almindelige kendskab til og synligheden af Clean Sky 2.

5.1.1.4. Kvaliteten af forslagsindkaldelserne

Den uafhængige ekspertgruppe anerkender, at indkaldelsen af forslag og deres gennemførelse har været effektiv og passende i forhold til partnernes rolle i Clean Skys tekniske program. Kommissionen er enig i, at denne strategi bør fortsætte, og at indkaldelsesprocessen fortsat bør bidrage væsentligt til at opnå de mål, der er opstillet for det endnu mere ambitiøse Clean Sky 2. Den uafhængige ekspertgruppe anser det for nødvendigt, at der gøres mere for systematisk at revidere det tekniske indhold i indkaldelserne. Kommissionen er parat til at bidrage til at opfylde dette mål.

5.1.2. *Anbefalinger om fremskridt og virkning*

5.1.2.1. Fremskridt og virkning generelt

Kommissionen er enig med den uafhængige ekspertgruppes konklusion om, at Clean Sky 2 bør blive omdrejningspunktet for et fælleseuropæisk demonstratorbaseret innovationsprogram inden for luftfart. Det er vigtigt at bygge videre på Clean Skys vellykkede resultater inden for RP7 i arbejdet med at nå mål for miljø og konkurrenceevne. Kommissionen understreger, at sådanne miljømål og fremskridtene hen imod at nå dem skal afstemmes med andre initiativer, som er en del af dens miljøpolitik.

Kommissionen bemærker, at den uafhængige ekspertgruppe har rapporteret, at strategien for og forberedelsen af den endelige demonstratorfase, herunder flytest, har været eksemplarisk. Samtidig har den uafhængige ekspertgruppe påpeget behovet for en mere intensiv forbindelse mellem målene for Clean Sky og de overordnede mål for luftfartssektoren, som er fastlagt af den europæiske teknologiplatform ACARE. Kommissionen deler den uafhængige ekspertgruppes holdning og vil undersøge muligheden for at videreudvikle en metode til at vurdere fremskridtene mod ACARE-målene.

5.1.2.2. Besøg på stedet

Den uafhængige ekspertgruppe fastslår, at besøg på stedet har givet har givet umiddelbare erfaringer med Clean Skys fremskridt, og hvordan de opnåede resultater opfylder de specifikke målsætninger. Kommissionen accepterer den uafhængige ekspertgruppes holdning og anbefaling om at sikre, at besøg på stedet bør indgå ved fremtidige vurderinger.

5.1.2.3. Teknologisk evalueringværktøj og strategiske behov

Kommissionen bemærker, at det teknologiske evalueringværktøj på nuværende tidspunkt er gearret til teknologiske vurderinger. Kommission ville se positiv på en udvidelse af anvendelsesområde i forbindelse med udviklingen af evalueringværktøjet.

5.2. Brændselsceller og brint

5.2.1. Anbefalinger om organisation og effektivitet

5.2.1.1. Styring og de interesserede parters engagement

Kommissionen er enig i, at beslutningsprocedurerne bør være så hurtige som muligt, men understreger, at passende frister bør sikres ved tilrettelæggelsen og forberedelsen af bestyrelsesmøder. Det bør bemærkes, at Kommissionens stemme i bestyrelsen er udelelig, og at der bør gives tilstrækkelig tid til, at den kan gennemføre høringen af andre tjenestegrene for at opnå en aftale, der omfatter alle involverede tjenestegrene. De nuværende frister for udlevering af dokumenter med henblik på bestyrelsesmøder og svar på skriftlige procedurer respekterer disse behov.

Som medlem af bestyrelsen vil EU overvåge, om tildelingen af ressourcer foregår korrekt, medlemmernes fortsatte engagement og den effektive anvendelse af procedurerne. Den administrerende direktørs kompetencer er begrænset i anliggender, hvor Kommissionen har vetoret (normalt vedrørende offentlige udgifter), og som det derfor fortsat bør være op til bestyrelsen at beslutte. Kommissionen støtter forslaget om en styrket rolle for og forbedret informationsudveksling med gruppen af repræsentanter for nationalstaterne.

5.2.1.2. Administrativ struktur og styring

Kommissionens forslag til en forordning om brændselsceller og brint 2 omfatter muligheden for at dele administrative funktioner. På grund af fællesforetagendernes autonome karakter ville det imidlertid ikke være muligt for Kommissionen at overtage disse opgaver igen, sådan som det foreslås af den uafhængige ekspertgruppe. Kommissionen er villig til at undersøge mulighederne for, hvordan erhvervslivets udgifter kan overvåges, hvor dette er foreneligt med den overordnede forenkling, som er en del af Horisont 2020.

5.2.2. Anbefalinger om fremskridt og virkning

Kommissionen er enig i de foreslåede foranstaltninger med hensyn til finansiering. I henhold til det nye forslag til en forordning om brændselsceller og brint 2 skal fællesforetagendet have adgang til garantifonden, hvilket indebærer, at det vil blive lettere for SMV'er at deltage.

Med hensyn til arbejdsprogrammer vil der blive gjort en ny indsats for at forbedre synergier og interaktion med andre relevante områder. Der er allerede blevet taget skridt med henblik på at maksimere den gensidige tilpasning af arbejdsprogrammer, både med hensyn til de første indkaldelser under Horisont 2020 og aktiviteterne under det europæiske initiativ om "grønne køretøjer".

Kommissionen er villig til at undersøge, hvordan den kan strømline samspillet mellem de politikansvarlige tjenestegrene og fællesforetagendet for at garantere, at dets aktiviteter har relevans for politikområderne. Kommissionen vil også sikre, at videnskabelig dokumentation konsekvent indarbejdes inden for politikområderne transport og energi.

ERA-NET-ordningen¹¹ og den europæiske energiforskningsalliances (EERA) fælles program vedrørende brændselsceller og brint kan betragtes som hensigtsmæssige instrumenter til at koordinere og integrere nationale og regionale aktiviteter på dette område og kan muligvis være effektive partnere for fællesforetagendet brændselsceller og brint.

Kommissionen vil undersøge muligheden for at optage brintinfrastrukturer i de nye nationale strategiske referencerammer (NSRF) for strukturfondene.

5.3. Initiativet om innovative lægemidler

5.3.1. anbefalinger om organisation og effektivitet

5.3.1.1. Organisationsstruktur og finansieringsmekanismer

Kommissionen anerkender den uafhængige ekspertgruppes anbefalinger til yderligere forbedringer af den organisatoriske struktur i ledelsessekretariat for initiativet om innovative lægemidler. Målet er at sikre en passende balance mellem administrativt og videnskabeligt personale. Desuden bør initiativet om innovative lægemidler udpege potentielle mangler med hensyn til færdigheder eller kompetencer i kontoret med henblik på forbedringer. Den uafhængige ekspertgruppe anbefaler, at initiativet om innovative lægemidler undersøger, om nogle administrative og horisontale funktioner kan deles med andre fællesforetagender, især da Kommissionen allerede har taget dette op i sit forslag til initiativet om innovative lægemidler 2. Kommissionen støtter anbefalingen om at fortsætte planlægning og udformning af nye finansieringsmekanismer, der skal sikre bæredygtigheden af nuværende og fremtidige projekter, når dette er hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med Horisont 2020's regler.

5.3.1.2. Styring og inddragelse af interessenter fra erhvervslivet

Den uafhængige ekspertgruppe opfordrede Kommissionen til at gøre brug af krydstjek for at udpege de områder med den bedste praksis for operationelle funktioner i gruppen af repræsentanter for nationalstaterne og i de videnskabelige udvalg i fællesforetagenderne.

¹¹ ERA-NET-ordningen har til formål at øge samarbejdet og koordineringen i forbindelse med forskningsaktiviteter, der udføres på nationalt eller regionalt niveau i medlemsstaterne og associerede stater. http://ec.europa.eu/research/era/era-net-in-horizon-2020_en.html

Kommissionen hilser denne anbefaling velkommen og opfordrer til at dele god praksis, især i forhold der vedrører styring og rådgivende organers rolle.

Den uafhængige ekspertgruppe konstaterede også, at det er en fordel for projekter under initiativet om innovative lægemidler, hvis der er deltagelse af mellemstore farmaceutiske virksomheder, som er for store til at være SMV'er, men ikke er EFPIA-medlemmer. Det blev foreslået, at fællesforetagenderne bør finde en måde at inddrage sådanne virksomheder i fremtidige projekter på. Kommissionen støtter denne observation og har forsøgt at tage hånd om dette i sit forslag til initiativet om innovative lægemidler 2 under Horisont 2020. Dette omfatter åbningen af partnerskabet for virksomheder, der ikke er tilknyttet EFPIA eller er SMV'er, således at mellemstore virksomheder eksplicit inkluderes.

Kommissionen noterer sig, at den uafhængige ekspertgruppe foreslog at inkludere naturalieydelser, som ikke er fra EU, som en del af de samlede bidrag i naturalier. Den noterer sig også, at EFPIA er blevet anbefalet at følge op på forslaget for at stimulere et større engagement fra industriens side i initiativet om innovative lægemidler.

5.3.1.3. Kommunikationsstrategi og oplysning

Kommissionen er enig i, at bestyrelsen for initiativet om innovative lægemidler bør gøre sig alle mulige anstrengelser for at færdiggøre og gennemføre den nyudviklede kommunikationsstrategi. Denne vil være knyttet til initiativet om innovative lægemidlers vision og langsigtede politiske rammer. Strategien vil bidrage til at demonstrere værdien af initiativet om innovative lægemidler for interessenter mfl. og vil efterfølgende kunne tiltrække større interesse og flere investeringer.

Kommissionen anerkender EFPIA's tilsagn om at udvikle den målrettede kommunikation til en lang række interessenter yderligere, herunder den almindelige offentlighed, patientorganisationer og reguleringsmyndigheder. Skiftet af fokus fra input og processer til output og resultater – for at demonstrere vigtigheden af initiativet om innovative lægemidlers arbejde – er af afgørende vigtighed. Det vil også være med til at øge initiativet om innovative lægemidlers synlighed, styrke fællesforetagendets image og skabe folkelig opbakning.

Den uafhængige ekspertgruppe anbefalede at engagere medlemmer af gruppen af repræsentanter for nationalstaterne som ambassadører i deres respektive lande for at øge støtten til og deltagelsen i fremtidige indkaldelser.

Bestyrelsen har allerede iværksat tiltag ved at anmode om, at der udpeges og udnævnes videnskabelige ambassadører for initiativet om innovative lægemidler i hvert enkelt land. De bør findes blandt centrale forskere på højeste niveau, som deltager i initiativet om innovative lægemidlers projekter eller har et dybere kendskab til initiativets videnskabelige aktiviteter. Det vil være deres rolle at øge kendskabet til initiativet om innovative lægemidler og forbedre dets resultater på nationalt og regionalt niveau. Der er blevet udarbejdet udkast til en liste over potentielle kandidater fra projekter under initiativet om innovative lægemidler og tidligere medlemmer af det videnskabelige udvalg.

Kommissionen påskønner den indsats, der indtil videre er gjort for at inddrage SMV'er. Denne indsats bør fortsætte. Kommissionen støtter den uafhængige ekspertgruppes forslag om målrettet kommunikation og meddelelser vedrørende spørgsmål om intellektuel ejendomsret og eksempler på SMV'er, der har draget nytte af at deltage i initiativet om innovative lægemidlers projekter.

5.3.2. *Anbefalinger om fremskridt og virkning*

5.3.2.1. Centrale præstationsindikatorer

Kommissionen er enig i, at de centrale præstationsindikatorer skal skærpes yderligere i overensstemmelse med den overordnede strategi, der er fastlagt af lovgiveren for Horisont 2020. Det er klart, at det er nødvendigt med den langsigtede strategi og de centrale præstationsindikatorer for at kvantificere investeringsafkastene og vurdere forholdet mellem pris og kvalitet og alternativomkostninger. Kommissionen går ind for, at de samlede centrale præstationsindikatorer bør kontrolleres jævnligt og kommunikeres ud til en bredere modtagergruppe end de normale videnskabs- og forskerkredse.

5.3.2.2. Adgang til data og oplysninger

Den uafhængige ekspertgruppe anbefalede, at Kommissionen sammen med EFPIA skulle bidrage med de oplysninger og referenceværdier, der er nødvendige for at opstille samlede centrale præstationsindikatorer. Kommissionen er enig med den uafhængige ekspertgruppe, men den går også ind for en bedre gensidig udveksling af data til gavn for den politiske proces i Kommissionens tjenestegrene.

6. KONKLUSIONER

Kommissionen anerkender det grundige og tilbunds gående arbejde, som de uafhængige ekspertgrupper har udført i forbindelse med den anden foreløbige evaluering af fællesforetagenderne Clean Sky, brændselsceller og brint og initiativet om innovative lægemidler. Den anerkender især den indsats, som de uafhængige ekspertgrupper har gjort for at krydstjekke procedurerne i de tre fællesforetagender og – i forbindelse med Clean Sky – for at gennemføre et omfattende program af besøg på stedet med henblik på at vurdere resultaterne på demonstratorniveau. Kommissionen noterer sig også, at de uafhængige ekspertgrupper anerkendte gyldigheden af strategien om offentligt-private partnerskaber gennemført i overensstemmelse med artikel 187, og at de udtrykte sig positivt om fremtidsudsigterne for fællesforetagender under Horisont 2020. Kommissionen bemærker den tilfredsstillende og effektive overensstemmelse mellem det billede, som de to foreløbige evalueringer indtil nu har tegnet, og de uafhængige ekspertgruppers tilkendegivelse af, at de fleste anbefalinger fra den første række af foreløbige evalueringer i 2010 og 2011 er blevet gennemført.

De uafhængige ekspertgruppers anbefalinger anses for at være værdifulde redskaber til at fjerne eller i det mindste reducere svaghederne i fællesforetagendernes nuværende aktiviteter. Der vil også blive taget hensyn til dem i det omfang, som lovgivningsprocessen tillader det i forbindelse med oprettelsen af teknologifællesforetagender under Horisont 2020 (dvs. Clean Sky 2, brændselsceller og brint 2 og initiativet om innovative lægemidler 2).

Kommissionen forpligter sig til at gennemføre korrigerende foranstaltninger, hvis det er relevant og ligger inden for dens beføjelser. Den forpligter sig også til fortsat at samarbejde med andre fællesforetagenders interessenter og organer med henblik på at håndtere anbefalingerne på en hensigtsmæssig måde.

Endelig minder Kommissionen om, at gennemførelsen af de anbefalinger, der er rettet til næste generation af fællesforetagender, kræver vedtagelse af nye rådsforordninger. Siden den 10. juli 2013, hvor Kommissionen forelagde sine forordningsforslag, har processerne for at sikre videreførelse af Clean Sky, brændselsceller og brint og initiativet om innovative lægemidler under Horisont 2020 været i fuld gang.